

Kullanım Kılavuzlarının Çevirisi Üzerine Bir İnceleme

An Examination on the Translation of User Manuals

Nahide ARSLAN

Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum
Bilimleri Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık
Bölümü, İstanbul, Türkiye

Marmara University, Faculty of Humanities and
Social Sciences, Department of Translation and
Interpreting, İstanbul, Türkiye
nahide.arslan@marmara.edu.tr

Öz

Bir ürünün uluslararası piyasaya açılması küreselleşmenin etkisiyle olmaktadır. Küreselleşmeye koşut gelişen ve yaygınlaşan teknolojik ürünler çeşitli toplumlar tarafından talep edilmekte ve bu talep kullanım kılavuzlarının çevrilmesi gereksinimi ortaya koymaktadır. Bu noktada üretici ile kullanıcı arasındaki iletişim çeviri yoluyla sağlanmaktadır. Kullanım kılavuzları, bir ürünün kurulumundan kullanımına, bakımından sorun çözümüne tüketicinin gereksinim duyduğu her çeşitli bilgiyi içerdikleri için kullanımlık metinler olarak tanımlanır. Kullanım kılavuzları en çok titizlik gerektiren çeviri türleri arasında yer almaktadır. Alana özgü terminoloji, yönerge ve talimatlar içeren bu metinlerin erek kitleye doğru ve anlaşılır bir şekilde aktarılması metni işlevsel kılmak amacıyla büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacını, Philips marka bir ürünün kullanım kılavuzunun dilsel özelliklerini ve kaynak dil Fransızcadan erek dil Türkçeye çevirisinde çevirmen kararları doğrultusunda izlenen çeviri stratejilerini belirlemek oluşturmaktadır. İnceleme neticesinde çevirmenin kaynak dil odaklı ödünçleme, birebir; erek dil odaklı değiştirme, yer değiştirme, açıklama ve çıkarma stratejilerini kullandığı saptanmıştır. Çevirmenin erek dil odaklı çeviri stratejilerini sıklıkla kullanımı erek dilin olanakları ölçüsünde erek kitlenin beklenti ve ihtiyaçlarını dikkate alarak değişimler yaptığını ortaya koymuştur. Genel olarak, kullanımlık metinlerin çevirisinde açık ve anlaşılır bir dil kullanımına özen gösterilmesi gerektiği ve kullanım kılavuzlarının erek dilde işlevsel olarak kullanılabilmesi için birden çok çeviri stratejisi ile aktarıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri normları, çeviri stratejileri, çevirmen, işlevsellik, kullanım kılavuzu, metin türü

Abstract

The entry of products into the international market is due to the effects of globalization. Technological products, which are developing and spreading in parallel with globalization, are demanded by various societies, and this demand reveals the need for translation of user manuals. At this point, communication between the manufacturer and user is provided through translation. User manuals are defined as pragmatic texts because they contain information that consumers need. These texts are among the most difficult types of translations. Containing discipline-specific terminology, guidelines, and instructions, user manuals should be conveyed to the target audience in an accurate and understandable manner. In this context, this study aims to determine the linguistic features of Philips brand product's user manual and the translation strategies followed in line with the translator's decisions in the translation from the source language French to the target language Turkish. As a result, it was determined that the translator used borrowing and literal strategies that were source language-oriented; modulation, transposition, paraphrasing, and omission strategies that were target language-oriented. The translator's frequent use of target language-oriented translation strategies reveals that he/she makes changes by considering the expectations and needs of the target audience to the extent that the target language allows. In general, we concluded that a clear and understandable language should be used in the translation of pragmatic texts and that user manuals should be translated using more than one translation strategy to provide functionality in the target language.

Keywords: Translation norms, translation strategies, translator, functionality, user manual, text type

Geliş Tarihi/Received 19.01.2025
Kabul Tarihi/Accepted 11.04.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 25.04.2025

Cite this article as: Arslan, N. (2025). An examination on the translation of user manuals. *Current Perspectives in Social Sciences*, 29(2), 178-188.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

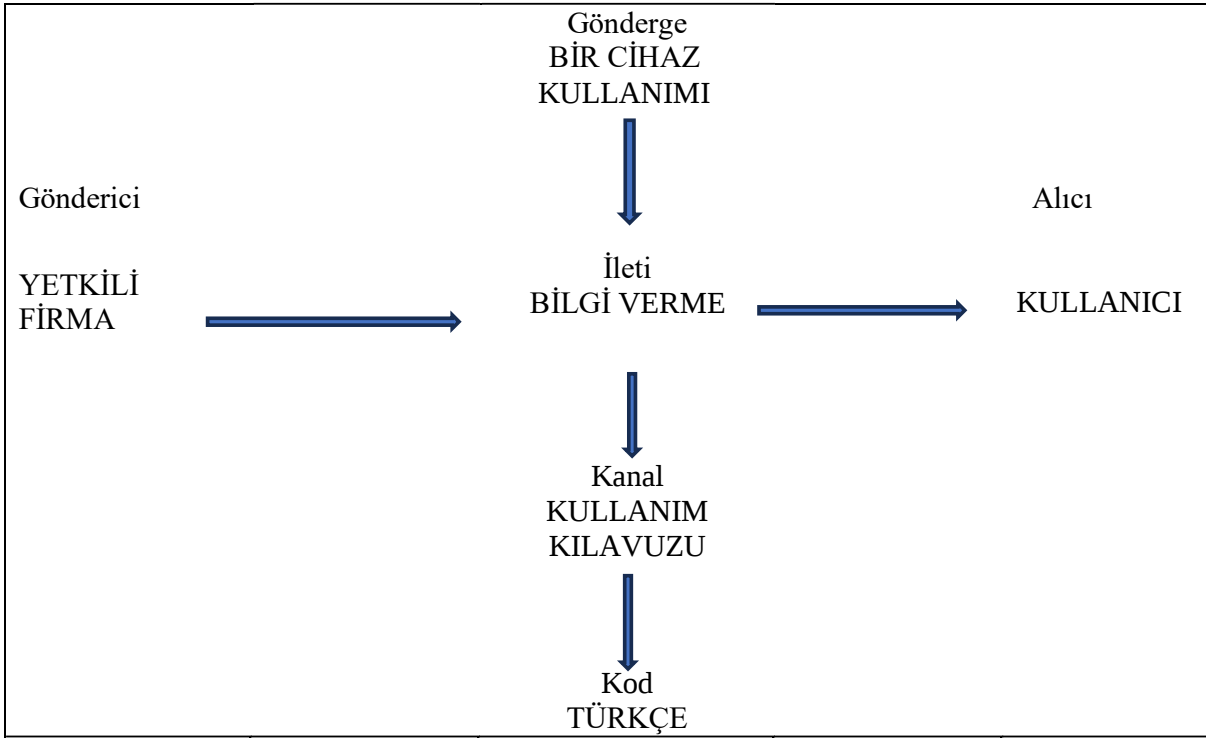
Günümüz bilgi ve iletişim çağına bağlı olarak çeviribilim araştırmalarının diğer alanlarla olan etkileşiminin her geçen gün gelişme kaydettiği görülmektedir. Öyle ki, bilimsel ve teknolojik alanlardaki bilgi aktarımı için yazılı, sözlü, görsel ve işitsel kanalların yanında farklı metin türlerinin de etkili bir biçimde kullanıldığı ifade edilmektedir (Korkmaz, 2016, s. 22). Bu noktada çeviri, bir taraftan insanlara ihtiyaç duyduğu bilgiye erişim konusunda araç olurken, diğer taraftan da içeriğin ait olduğu metin türüne göre izlenen yolu göstermesi bakımından iletişim amacı taşımaktadır. Vardar (1978, s. 198) çeviri işlemini bir doğal dildeki bildirileri anlamsal ve işlevsel bir eşdeğerlik sağlayarak bir başka doğal dile aktarma olarak tanımlamıştır. Çevirinin anlam ve işlevsel eşdeğerliliğine ilişkin şöyle bir tanımlamaya rastlanılmıştır:

“(...) kaynak dildeki sözü amaç dilde yeniden bulmak, yalnızca anlamı aktarmakla yetinmemek, anlamla birlikte biçimsel özellikleri de dizgi olarak amaç dile aktarmaktır. Ne olursa olsun, belli bir biçimde dökülmediği sürece anlam kavranılmaz kaldığına göre biçimden soyutlanmış bir anlamın gereğince aktarılabilmesi düşünülemez.” (Hjelmslev, 1971, aktaran Keleşoğlu, 1991, s. 146)

Bu tanımlamalar, kaynak dildeki bir sözcük ya da tümcelerin soyut çevirisinin yani salt dilsel aktarımlarının söz konusu olmadığını, aynı zamanda erek kitlenin ve metin türünün de dikkate alınarak çevirilerin yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. İletilerin aktarılmasında asıl görev çevirmene düşmektedir. Çevirmenin süreçte uyguladığı işlemler ve bu işlemlerin sonucu ortaya çıkan ürün çevirmenin sorumluluğundadır. Ancak “Çevirmen, karar verirken tümüyle özgür değildir, onun da uyması gereken normlar vardır... Bunlar örneğin metin türü normları ya da metnin kullanılacağı merciinin normlarıdır” (Eruz, 2008, s. 49). Bir diğer söylemle çevrilecek metin türüne ilişkin sahip olunan bilgi çeviri sürecinde çevirinin işlevini göstermek üzere belirleyici olacaktır. “Metin türü geleneklerinin tanınması, iletişimin gerçekleşmesi açısından belli bir anlam taşır” (Göktürk, 2023, s. 35). Hangi gelenekte, hangi özellikte ve hangi nitelikte bir metnin ele alındığı çevirmenin çeviri işlemlerini saptamasında doğrudan etkili olacaktır. Bu bağlamda, “Çeviri kuramı açısından metin türü ile çeviri yöntemi arasında doğrudan bir ilişki olduğundan dolayı, kullanım kılavuzlarının metin türü olarak sınıflandırılması gerekliliği” (Sığırcı, 2016, s. 18) önem kazanmıştır.

Kullanım Kılavuzları

Genel anlamıyla kullanım kılavuzu, bir ürünün nasıl kullanılacağını ve ihtiyaç durumunda hangi işlemlerin izleneceğini gösteren bir dizi bilgi ve talimat içeren metinlerdir. Kullanım kılavuzları belirli bölümlerden oluşmaktadır. Bu bölümler ürünün niteliğine (küçük ev aletleri, büyük elektrikli/elektronik cihazlar, vb.), ülke menşesine ve firma ölçeğine göre değişiklik göstermektedir. Bu sebeple kullanım kılavuzlarının tek biçimli (standart) bir yapısının olduğunu söylemek oldukça güçtür. İncelediğimiz kadarıyla “Bir kullanım kılavuzunun 1. Ürün hakkında genel bilgi ve gerekli önkoşulların verildiği “Giriş”; 2. Ürünün kurulumuna dair talimatların görsellerle desteklendiği “Kurulum”; 3. Ürünün kullanımına dair talimatların yine görsel ve simgelerle anlatıldığı “Temel Kullanım”; 4. Ürünün daha gelişmiş veya özel kullanım şekillerine dair talimatların yer aldığı “İleri Kullanım”; 5. Ürünün uzun süre kullanılmasını sağlayacak “Bakım ve Temizlik”; 6. Sık karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik talimatlar ya da yetkili servislerinin iletişim bilgilerinin bulunduğu “Sorun Giderme” ya da “Garanti Belgesi”nin de yer aldığı bölümlerden oluşmaktadır. Söz konusu çok uluslu bir firmanın ürünü olması hâlinde bu bölümlerin başta İngilizce olmak üzere farklı birçok dilde yazılmaktadır. En temel işlevi iletişim kurmak olan bir metin, bildirişim işlevi bulunan bir belge niteliğindedir. Dili işlevsel bir yapı olarak tanımlayan R. Jakobson, yazılı ya da sözlü iletişimin gerçekleşmesi için altı temel ögeye gereksinim olduğunu ifade etmiştir. Söz konusu ögeler bir ürünün kullanım kılavuzu için şöyle görselleştirilebilir (Görsel 1).

Görsel 1.

Jakobson'un İletişim Modeli

Jakobson'un bu modelini bir kullanım kılavuzu özelinde, yetkili firmanın (gönderici), kullanıcıya (alıcı) bir ürün (gönderge) ile ilgili ve bu ürünün tanıtımı, kullanımına yönelik bilgi paylaşımını (ileti) yazılı bir metin aracılığıyla (kanal) Türkçe (kod) aktardığı şeklinde açıklayabiliriz. İletişimin kurulabilmesi için metnin birtakım işlevleri yerine getirmesi gerekir (Jakobson, 1963, s. 214). Sözelimi yukarıdaki örnekte verildiği üzere bir kullanım kılavuzunun alıcının (kullanıcı) gereksinimine cevap vermesi beklenir. "Metinler alıcı için, belli bir amaca yönelik olarak üretilir. Onlar birer edimdir" (Ünsal, 2019, s. 42).

Bir kullanım kılavuzunda farklı anlamlara gelebilecek sözcüklerin kullanımından kaçınılmalıdır. Kıran ve Eziler Kıran'ın (2013, s. 91) belirttiği üzere kullanım kılavuzunda kesinlik, kısalık ve açıklık egemendir; tek anlamlı kesin göndergeler kullanılmak zorundadır. Buradan kullanım kılavuzlarında dilin gönderge işlevinin baskın olduğu söylenebilir. Bununla birlikte kullanım kılavuzlarında bir cihazın kullanımına ilişkin olası sorunları önlemek amacıyla kullanıcıya herhangi bir eylemi yapması ya da yapmamasına dair talimatların verildiği de görülmektedir. İşte bu yönüyle kullanım kılavuzlarının çağrı işlevini de yerine getirdiği anlaşılmaktadır. Kullanıcı davranışını düzenlediği için kullanım kılavuzlarında metin türleri ile söylem türlerinin karma bir yapıda bulunabileceği ifade edilmiştir (Adam, 2001).

K. Reiss'in metinleri baskın işlevlerine göre türlerine ayırdığı görülür. Metin türlerini Bühler'in "Organon Modeli" üzerine temellendirir. Buna göre, metinleri iletişimsel işlevi doğrultusunda bilgilendirici, anlatımcı, işlemsel ve daha sonra eklenen çoklu-araçsal olmak üzere dört ulamda sınıflandırır (Reiss, 1983, 1984 aktaran Göktürk, 2023, ss. 27-29). Bilgilendirici metinler içerik, anlatımcı metinler biçim, işlemsel metinler eylem odaklı iken, çoklu-araçsal metinlerde bu üç işlevden birinin daha baskın olduğu görülür. Bu metinlerin çevirisine gelince, bilgilendirici metinlerde içerik aktarımı önem kazandığından açıklayıcı deyişlere, açıklamalara başvurulabilir. Anlatımcı metinlerde kullanıcıya özgü bir dil kullanımı söz konusu olduğundan bu metinlerin çevirisinde özgün metindeki sanatsal biçime koşut bir etkinin yaratılması hedeflenir. Alıcıyı belli bir davranışa, tepkiye, eyleme yönlendirmeye yönelik olan işlemsel metinlerin çevirisinde eşdeğer etkiyi oluşturmak amacıyla uyarılma ya da yeniden yazma stratejileri kullanılabilir. Çoklu-araçsal metinlerin çevirisinde ise kaynak metnin özelliğine ve baskın olan işlevine göre çeviri strateji belirlenebilir. Reiss'in sınıflaması çerçevesinde kullanım kılavuzlarının ürünün tanıtımı, kullanımı, bakımı ve sorunları ile ilgili bilgi sağlamasıyla bilgilendirici; cihazın kurulumuna, temizliğine ve olası arızalarına yönelik kullanıcıyı talimatları uygulamaya adım adım yönlendirmesiyle işlemsel metin türüne girdiği, dolayısıyla birden fazla metin türü ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bilgilendirici ve işlemsel ana-metin türünün genellikle 'kullanımlık' metin türü olarak da adlandırıldığı (Durmaz Hut ve Ünsal, 2017, s. 80); bu tür metinlerin genellikle doğrudan ve geçici bir fayda sağladığı, estetik

kaygılar taşımadığı (Chartier, 2012, s. 69) ifade edilmiştir.

Alanyazında bu metin türlerinin değişik biçimlerde ifade edildiği görülmektedir. İletişim birimi olarak nitelendirilen ve belirli bir bildirişim bağlamında üretilen yazılı ve sözlü metinlerin kullanımlık metinler ve kurmaca metinler olmak üzere iki başlıkta sınıflandırılmıştır (Günay, 2007; Tepeli ve Börekçi, 2019, s. 262). Kullanımlık metinler, günlük hayatta her zaman karşılaşılan gerçek durumları değiştirmeden aktaran metinler; kurmaca metinler ise yapısındaki ve söyleşindeki özelliklerden dolayı okunup kavranmasında sanatçı ile okuyucunun kendine göre kuralları olan, bir iletişim durumuna girilmesi gereken metinler olarak tanımlanmıştır (Erkul, 2004, s. 82). Delisle (2001, aktaran Derkunt, ss. 17-19), estetik kaygıdan uzak bilgi alışverişi sağlayan metinleri pragmatik metinler olarak tanımlamıştır. Pragmatik metinleri genel olarak günlük hayatta uygulanabilen, çok kısa metinler olma özelliği taşıyan ve kısa sürede işe yarayıp biten metinler olarak açıklamıştır. Bu açıklamalardan kullanımlık metinlerde iletişimin belli bir gönderge içerdiği, bilginin tarafsız ve kesin olduğu, kurmaca metinlerde ise göndergenin onu üretenden izler taşıdığı, değişken ve yoruma açık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca kullanımlık metinlerin pragmatik ve bilgilendirici metinlerle, kurmaca metinlerin anlatımcı metin türü olarak nitelendirildiği görülmüştür.

Çeviri stratejileri açısından kullanım kılavuzları genellikle terminoloji ve kullanılabilecek nitelikte olmaları konusunda ele alınmıştır. Kimi araştırmacıların erek dile uygun terim aktarımı, kimi araştırmacıların ise terim aktarımından ziyade çeviri metinlerinde teknik bir iletişim sağlanmasını önceliledikleri kaydedilmiştir. Bu açıdan, kullanım kılavuzlarının çevirisinde erek okurların, aldıkları bilgileri “kolay, uygun ve etkin bir biçimde” kullanıp kullanamayacaklarının önemli olduğuna (Byrne, 2006, s. 11 aktaran Tahir Gürçağlar, 2021, s. 51) vurgu yapılmıştır. Kullanım kılavuzlarının çevirisinin amacı, “erek okur için kaynak metnin işlevlerini yerine getirmek” olarak açıklanmıştır (Nord, 2008, s. 6; Raková, 2014, aktaran Polat, 2016, s. 169). Bu sebeple, kullanım kılavuzlarının çevirisinin erek okur tarafından somut, anlaşılır ve içeriği en doğru şekilde aktaracak biçimde yapılması önem taşır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma kullanım kılavuzlarının dilsel özelliklerini ve kaynak dil Fransızcadan erek dil Türkçeye çevirisinde çevirmen kararları doğrultusunda izlenen çeviri stratejilerini belirlemeyi hedeflemektedir.

Yöntem

Kullanım kılavuzlarının dilsel özelliklerini ve çevirisinde izlenen çeviri stratejilerini belirlemeyi hedeflediğinden bu çalışma tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Çalışmada Philips marka ürünün kullanım kılavuzu kaynak dil Fransızcadan erek dil Türkçeye çeviri stratejileri bağlamında incelenmiştir.

İnceleme

Philips marka kullanım kılavuzunun dilsel özellikleri genel çerçevede sunulmuş ve ardından çeviri stratejileri irdelenmiştir.

Dilsel Özellikleri

Kullanım kılavuzlarının birden fazla dilde yazıldığı görülür. Kılavuzda kullanılacak olan diller söz konusu ürünün ihraç edileceği ülkelere göre değişiklik gösterebilir. Genellikle üretildiği ülkenin dili birinci sırada yer alır. Ancak pek çok ülkede faaliyet gösteren firmaların kullanım kılavuzlarında dünya anlaşma dili (lingua franca) kabul edilen İngilizce birinci sırada yer alır. Yazı karakteri açısından kullanım kılavuzlarında başlıklar büyük harfle ve kalın punto kullanılarak, her başlık için verilen bilgiler ise küçük harfle ve küçük punto ile yazılır. Kullanım kılavuzlarında teknik bir dil kullanılır. Günlük hayatta kullanılmayan teknik sözcükler kılavuzlarda bulunabilir ki bu, bazen ifadelerin anlaşılmasında sorun çıkarabilir. Bundan dolayı kullanım kılavuzlarının görsel simgeler, tablolar ve hatta bir link adresi ile desteklendiği görülür. Bu bilgilerin sade, anlaşılır ve açık bir biçimde yazılması kullanıcı kitlenin kullanım kılavuzunu kolaylıkla anlaması için büyük önem taşır.

Kullanım kılavuzlarında ürüne ilişkin yönerge ve talimatların genellikle emir kipi ile yapılandırıldığı (Gamero, 2001, aktaran Olmo-Cazevieille, 2017, s. 144), ancak emir kipinin kullanımlarında farklılıkların olduğu görülmektedir. Çalışmanın bütüncesini oluşturan Philips marka ürünün kullanım kılavuzunda geçen emir kipi ve edilgen yapı kullanımları söz konusu kılavuzunun dil düzeyinin gösterir niteliktedir.

Türk Dil Kurumu'na göre emir kipi “Fiilin bildirdiği oluş ve kılışın gerçekleşmesinin emredildiğini veya istendiğini belirten ve

her şahıs için farklı çekimleri bulunan kip” olarak tanımlanır (Türk Dil Kurumu, t.y.). Kullanım kılavuzlarında emir kipinin bilindik kullanımını gösteren “kontrol edin, takip edin, kullanmayın...” ve daha kibar bir dil kullanımı olan “bırakmayınız, sağlayınız, emin olunuz...” gibi ifadelerle iki farklı tercihin olduğu, ancak kibar ifadenin tercih edilmesinin daha yaygın olduğu ifade edilmiştir (Tok, 2017, s. 936). Emir kipine ilişkin kaynak metindeki örnekler ve erek dil Türkçeye çevirileri Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1.

Dil düzeyi

Kaynak metin	Erek metin
Pour profiter pleinement de l’assistance offerte par Philips, enregistrez votre produit à l’adresse suivante : www.philips.com/welcome (p.13)	Philips’in sunduğu destekten tam olarak yararlanmak için ürününüzü www.philips.com/welcome adresinde kaydettirin (s.15)
Veillez lire attentivement le guide de démarrage rapide de ce mode d’emploi avant d’utiliser votre appareil (Fig. 2-10) (p. 13)	Lütfen cihazı kullanmaya başlamadan önce bu kullanım kılavuzundaki hızlı başlangıç kılavuzunu dikkatle okuyun (s.15)

Tablo 1’de görüldüğü üzere, Fransızca kaynak metindeki “enregistrez” fiili erek metine “kaydettirin” biçiminde çevrilmiştir. İkinci örnekteki “veillez lire” ifadesi Fransızcada daha kibar bir dil düzeyine işaret etmektedir ki bu ifade erek metine “lütfen” sözcüğü eklenerek “okuyun” olarak çevrilmiştir. Çevirmenin bu ifadeleri “kaydediniz, okuyunuz” gibi daha nazik biçimde aktarmamasının ardında kullanıcıları kullanım kılavuzunu doğrudan okumaya yönlendirdiği söylenebilir.

Ürüne bağlı olarak bazı kullanım kılavuzlarında İngilizce kısaltmaların kullanıldığı görülmektedir. Mete’ye (2014, s. 25) göre kısaltma, yazımdan tasarruf etmek ve akılda kalıcılık sağlamak amacıyla metin, özel kavram, ad veya terimlerin bir ya da birden fazla harfle ifade edilmesidir. Kısaltmaların dilde sıkça başvurulmuş bir kelime oluşturma yolu olduğu ve çok kullanılan kısaltmaların zamanla değişmez yapı kazanıp yeni bir kelime oldukları ifade edilmiştir (Erkan, 2016, s. 161). Fransızcada baş kısmı eksiltilmiş sözcükler, son kısmı eksiltilmiş sözcükler ve sözcük grubunun baş harfleriyle yapılan kısaltmalar olmak üzere üç tür kısaltma bulunmaktadır (İçel, 2017, s. 61). Tablo 2’de, son kısmı eksiltilmiş sözcükleri gösteren bir örnek sunulmuştur.

Tablo 2.

Kısaltma

Kaynak metin	Erek metin
Le curseur de vapeur est réglé sur MAX ou ECO (p.15)	Buhar düğmesi MAX veya ECO olarak ayarlanmıştır (s.18)

“MAX” kısaltması “maximum” sözcüğü yerine “ECO” kısaltması ise “ecology” sözcüğü yerine kullanılmıştır. Bu kısaltmaların söz konusu kullanım kılavuzunun Almanca, Felemenkçe, Rusça, Ukraynaca, Kazakça dillerinde de aynı şekilde aktarıldığı belirlenmiştir. İngilizce kökenli bu kısaltmaların diğer dillerin kullanım kılavuzlarında değişikliğe uğramadan kullanılması yeni kelime oluşumlarına örnek niteliğindedir.

Kullanım kılavuzlarında İngilizce kısaltmalar dışında İngilizce sözcüklere başvurulduğu da görülmektedir. Kaynak dil Fransızca olmasına rağmen kullanımına başvurulmuş İngilizce sözcük için ödünçleme stratejisinin uygulandığı görülmektedir. Ödünçleme “Kaynak dildeki bir sözcük ya da ifadenin erek dile aynen (ya yazıldığı ya da söylendiği gibi) taşınması” olarak tanımlanır (Berk, 2005, s. 141). Kaynak metin Fransızcada İngilizce sözcük kullanımına başvurulduğunu gösteren bir örnek ve erek dil Türkçeye çevirisi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.

İngilizce sözcük

Kaynak metin	Erek metin
Fonction calc clean (p.14)	Hızlı kireç çözme (s.16)

Tablo 3’te kaynak metindeki söz öbeğinin sözdizimsel açıdan kaynak dil Fransızcanın yapısından farklı olduğu ve ödünçleme stratejisi kullanılarak İngilizce “clean” sözcüğünden oluştuğu görülmektedir. Kaynak dil Fransızcanın yanında İngilizce sözcük kullanımı kreol diline işaret etmektedir. Kreol “iletişim kurmak, özellikle ticaret yapmak için çeşitli dilleri bozarak, karıştırarak

elde edilen basit karma dizgeler” olarak tanımlanır (Kıran ve Eziler Kıran, 2013, s. 323). Dolayısıyla burada kreol dilinin olduğu ifade edilebilir. Kaynak metindeki “Fonction calc clean” öbeği erek dile birebir çevrildiğinde “kireç temizleme fonksiyonu” biçiminde bir karşılık vermektedir. Erek dilde anlaşılır bir ifade olmasına rağmen çevirmenin “clean” sözcüğünü “çözme” biçiminde aktarmayı tercih ettiği görülmektedir.

Terim, “Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime; ıstılah” (Türk Dil Kurumu, t.y.) olarak tanımlanır. Sözcük yaratmaktan bağımsız olarak terim oluşturma bilinci ve hedefe yönelik olduğu ifade edilir (Karaman, 2009, s. 45). Kullanımlık metin türü olan kullanım kılavuzlarını diğer metinlerden ayıran en belirgin özelliği içerdiği terimlerdir. Aşağıda kaynak dilde farklı sözcüklerden oluşan öbeklerin erek dile tek bir terimle aktarımları gösterilmiştir.

Tablo 4.

Terim	Kaynak metin	Erek metin
	Bouton spray	Spreyleme düğmesi
	Curseur de vapeur	Buhar düğmesi
	Gâchette vapeur	Buhar püskürtme düğmesi

Tablo 4’te sunulan örneklerden kaynak metindeki farklı sözcük öbeklerinin erek dilde tek bir terimle, yani “düğme” ile verildiği görülmektedir. Birebir çevrilmesi durumunda “bouton spray”, “sprey düğmesi”; “curseur de vapeur”, “buhar sürgüsü”, “gâchette vapeur”, “buhar tetikleyicisi” gibi karşılıkları bulunmaktadır. “Bouton spray” dışındaki diğer çevirilerin kullanım kılavuzu için uygun olmayacağı ve bu sebeple “curseur, gâchette” sözcüklerinin erek metine “düğme” olarak aktarıldığı düşünülmektedir. Zaten “düğme” sözcüğü temel anlamı dışında “Çevrilmek veya üzerine basılmak yoluyla bir elektrik akımını açan, kapayan, herhangi bir makineyi işleten veya durduran parça” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, t.y.).

Çeviri Stratejileri

Kullanım kılavuzundaki çeviri stratejileri ve olası nedenleri gösterilmeye çalışılmıştır. Birden fazla çeviri stratejisi bulunmasına rağmen bir tümcede hâkim olan strateji kapsamında ele alınmıştır.

Ödünçleme

Ödünçleme, Jean-Paul Vinay ve Jean Darbelnet’in doğrudan çevirinin bir türü ve yedi çeviri işleminden biri olarak sınıflandırdığı, kaynak metindeki bir sözcüğün erek metinde hiçbir değişikliğe uğramadan aktarılması ya da taşınması (Vinay ve Darbelnet, 1995, s. 31; Berk, 2005, s. 141; Yazıcı, 2007, s. 32; Odacıoğlu ve Barut, 2018, ss. 1382-1383) olarak tanımlanır. Kaynak dildeki bir sözcüğün erek dilin ses özelliklerine göre değişimlere uğramasının gerisinde kaynak dilin erek kitleye tanıtılması ya da özellikle teknik metinler söz konusu olduğunda erek dile yeni bir sözcük kazandırılması gibi amaçların bulunması yer almaktadır.

Tablo 5.

Ödünçleme

Kaynak metin	Erek metin
Adaptation à la quantité optimale (p. 13)	Otomatik olarak optimum miktara ayarlanmış (s. 15)

Tablo 5’te “optimale” sözcüğü erek dile “optimum” biçiminde aktarılmıştır. “Optimum” sözcüğü Fransızca “optimal (e)” sözcüğünden ödünçlenmiştir. Bu sözcüğün 1. “en uygun, en elverişli”, 2. “uygun değer” (Türk Dil Kurumu, t.y.) karşılıkları bulunmaktadır. Çevirmenin “optimum” sözcüğünü erek dilde kabul gören bir sözcük olduğu için kullanıldığı söylenebilir.

Sözcüğü sözcüğüne çeviri

Sözcüğü sözcüğüne çeviri stratejisi “çevirmenin kaynak metnin biçimsel özelliklerine bağlı kalarak ve genellikle erek dilin dilbilgisine uygun olarak metni ürettiği bir çeviri stratejisi” olarak aktarılır (Berk, 2005, s. 150). En sık başvurulduğu türlerin teknik ve tıbbi metinler olduğu ifade edilir (Odacıoğlu ve Barut, 2018, s. 1385). Kullanım kılavuzunda kaynak dildeki tümcelerin

erek dil Türkçeye dilbilgisel ve anlamsal açıdan birebir aktarıldığını gösteren iki örnek Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6.
Sözcüğü sözcüğüne

Kaynak metin	Erek metin
Votre appareil a été conçu pour être utilisé avec de l’eau du robinet Sélectionnez le réglage de température adapté à votre vêtement conformément au tableau 1 ci-dessous (p.13)	Cihazınız musluk suyuyla kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Aşağıdaki tablo 1’e göre giysilerinize uygun sıcaklık ayarını seçin (s.15)

Buna göre, ilki edilgen çatı, diğeri emir kipinden oluşan örneklerin erek dilin yapısına sadık kalarak aynı dilbilgisel öğelerle aktarıldığı, ancak farklı dil ailesinden geldiği için sözdizimsel açıdan farklılıkların olduğu görülmektedir.

Değiştirme

Vinay ve Darbelnet’ye göre dolaylı çevirinin bir türü ve yedi çeviri yönteminden biri olan ve modülasyon olarak da adlandırılan değiştirme stratejisi, “çevirmenin erek metindeki bir bölümü, bakış açısını değiştirerek ya da bir açıklama getirerek yeniden düzenlediği bir çeviri işlemidir” (Berk, 2005, s. 138). Kültürel özelliklere bağlı zorunlu bir anlamsal değişikliğin yapıldığı örnek Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.
Değiştirme (Kültürel)

Kaynak metin	Erek metin
Félicitations pour votre achat et bienvenue dans l’univers Philips (p. 13)	Ürünü satın aldığınız için teşekkür ederiz ; Philips’e hoş geldiniz (s. 15)

Kaynak metindeki “félicitations” mutlu bir olay, başarı vb. vesilesiyle yapılan kutlama anlamına gelmektedir (Le Robert pratique, 2013, s. 591). Bu söz erek metine “teşekkür ederiz” olarak çevrilmiş, bir diğer ifadeyle çevirmenin kaynak kültürde yaygın olarak kullanılan tebrik ifadesini erek kültürün kullanım olanaklarını dikkate alarak değiştirdiği kaydedilmiştir. Erek kültürde tebrikler ifadesi, kişinin yaptığı bir davranış, ulaştığı bir başarı veya mutlu bir olayından dolayı sevinç duyulduğunu bildirmek için kullanılır (Gökdayı, 2011, s. 275). Burada “teşekkür ederiz” aktarımı bir memnuniyet ifadesi olmakla birlikte kullanım kılavuzunun doğasına daha uygun bir ifade biçimi olarak değerlendirilebilir. Tablo 8’de değiştirme işleminin uygulandığı başka bir çeviri örneği sunulmuştur.

Tablo 8.
Değiştirme (Deyimsel fiil)

Kaynak metin	Erek metin
Pour que le fer chauffe à nouveau, prenez-le en main ou déplacez-le légèrement (p. 14)	Ütüyü tekrar ısınması için kaldırın veya hafifçe yerinden oynatın (s. 16)

Kaynak metindeki örnekte “prendre en main” deyimini bulunmaktadır. Görüldüğü üzere bu ifade erek metine “kaldırmak” olarak çevrilmiştir. Bir konuyu ele almak, bir işin sorumluluğunu almak gibi değişmeceli anlamları da bulunan bu ifadenin “-i ele almak” (Saraç, 1997, s. 856) biçiminde doğrudan aktarımı kullanım kılavuzu bağlamında yeterince işlevsel olmayacaktır. Bu noktada ifadenin erek dil ve kültürün olanakları ölçüsünde değiştirilmesi önem kazanmaktadır. Dolayısıyla “kaldırın” olarak aktarılan ifadenin erek dilde daha anlaşılır olması amacıyla kullanıldığı söylenebilir. Tablo 9’da ise kaynak metindeki olumsuz tümcenin olumlu tümce olarak değiştirildiği çeviri örneği sunulmuştur.

Tablo 9.
Değiştirme (Olumsuz tümceden olumlu tümce)

Kaynak metin	Erek metin
Évitez le contact de la semelle avec tout objet métallique afin de ne pas l’endommager (p. 14)	Tabanın düzlüğünü koruması için metal cisimlerle sert bir şekilde temas etmemesini sağlayın (s. 16)

Kaynak metinde yer alan “afin de ne pas l’endommager” ifadesinin “Tabanın düzlüğünü koruması için” biçiminde değiştirildiği gözlemlenmiştir. Oysa bu tümcenin erek dil Türkçede “ona (ütünün tabanına) zarar vermemek için” gibi bir karşılığı bulunmaktadır. Burada çevirmenin bilgi akışını koruyarak ifadeyi olumsuzdan olumluya çevirdiği, yani bakış açısını olumluya kaydardığı belirlenmiştir. Dahası, kaynak metinde sunulan bilginin erek dilin elverdiği ölçüde erek kitlenin beklenti ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak değiştirdiği de dikkat çekmiştir. Kaynak metinde “Évitez le contact de la semelle avec tout objet métallique” ifadesini erek metine “metal cisimlerle sert bir şekilde temas etmemesi” şeklinde aktardığı görülmüştür.

Yer değiştirme

Yer değiştirme, sözcük sınıflarının değiştirilmesi olarak açıklanır (Odacıoğlu ve Barut, 2018, s. 1365). Tablo 10’da Fransızcadan Türkçeye yer değiştirme stratejisi ile yapılan çeviri örneği sunulmuştur.

Tablo 10.

Yer değiştirme

Kaynak metin	Erek metin
La fonction d’arrêt automatique éteint le fer s’il n’a pas été utilisé pendant 30 secondes et posé sur sa semelle ou pendant 8 minutes et posé sur son talon (p. 14)	Ütü, tabanına yerleştirilmiş durumdayken 30 saniye veya arka kısmı üzerine yerleştirilmiş durumdayken 8 dakika boyunca çalışmadığında güvenli otomatik kapanma fonksiyonu ütüyü otomatik olarak kapatır (s. 16)

Bu örnekte “automatique” sözcüğü dilbilgisel açıdan bir sıfat olmasına rağmen erek metine “otomatik olarak” zarf biçiminde yer değiştirdiği görülmüştür. Aşağıda Tablo 11’de kaynak metinde yeterlilik kipi ile yapılandırılan örnekler ve çevirileri sunulmuştur.

Tablo 11.

Değiştirme (Kip değişimi)

Kaynak metin	Erek metin
Si vous habitez dans une zone où l’eau est très calcaire, des dépôts de calcaire peuvent se former rapidement (s. 13)	Yaşadığınız bölgedeki suyun sert olması halinde kısa süre içinde kireç oluşumu meydana gelecektir (s. 15)
Remarque : la fonction Effet pressing ne peut être utilisée qu’à une température située entre ●●● et MAX (p. 14)	Not: Buhar püskürtme fonksiyonu, yalnızca ●●●- MAX arasındaki sıcaklık ayarlarında kullanılmalıdır (s. 16)

Buna göre, ilk örnekte “peuvent se former” ile yapılandırılan tümcenin erek metine bildirme haber kipinde gelecek zaman eki ile aktarıldığı ve devamında duyulan geçmiş zaman “-Dir” bildirme ekinin kullanıldığı görülmüştür. Bu ekin tümceye kesinlik, olasılık ya da süreklilik anlamı kattığı ifade edilir (Demirel ve Kerimoğlu, 2015, s. 1276). İkinci örnekte “ne peut être utilisée que” ifadesi erek metine gereklilik kipi “-malı, -meli” ile aktarılmıştır. Kaynak metinde ürüne ilişkin durumların olasılık, ihtimal bildiren yeterlilik kipi ile yapılandırıldığı görülse de bu tümcelerin erek metine uyarı niteliğinde ve kesinlik bildiren ifadelerle aktarıldığı belirlenmiştir.

Açıklama

Açıklama, “kaynak metindeki bir sözcüğün ya da bölümün metni daha iyi açıklayabilmek için daha uzun bir biçimde yeniden yazılarak erek metnin genişletilmesi” (Berk, 2005, s. 87) olarak tanımlanmıştır. Tablo 12’de kullanım kılavuzunda Fransızcadan Türkçeye açıklama stratejisi ile yapılan çeviri örneği sunulmuştur.

Tablo 12.

Ekleme

Kaynak metin	Erek metin
Remarque : répétez les étapes 2 à 5 aussi souvent que nécessaire (p. 15)	Not: Ütüden çıkan suda hala kireç artıkları varsa 2 ile 5 arasındaki adımları tekrarlayın (s. 17)

“Bakım” bölümünde yer alan “Remarque: répétez les étapes 2 à 5 aussi souvent que nécessaire” ifadesinin erek metinde çıkartıldığı, bunun yerine açıklama stratejisi ile “ütüden çıkan suda hala kireç artıkları varsa” biçiminde çevrildiği görülmüştür. Kaynak metinde genel olarak sunulan yönergenin erek metine açıklama yapılarak daha kapsamlı biçimde sunulduğu görülmüştür.

Çıkarma

Çıkarma, kaynak metinde bulunan sözcük, sözcük öbeği ya da tümcenin erek metinde silinmesi işlemi olarak tanımlanabilir. Çevirmenin erek dil ve kültürün gereksinimleri doğrultusunda kaynak metni kısmen özetleyerek çevirmesidir. Bu teknik daraltma olarak da adlandırılır (Yazıcı, 2010, s. 39). Kullanım kılavuzlarında kaynak dilden erek dile çeviri yapılırken yer yer bazı ifadelerin çıkartıldığı görülmektedir. Çıkarma stratejisi ile yapılan çeviri örneği Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13.

Çıkarma

Kaynak metin	Erek metin
IMPORTANT : ce fer à repasser est équipé d’un réservoir à calcaire intégré, qui collecte les particules de calcaire pendant le repassage. Le réservoir à calcaire n’est pas destiné à être enlevé par l’utilisateur. Les particules de calcaire sont évacuées du fer à repasser durant le processus de détartrage. Procédez au détartrage 1 fois par mois pour maintenir de bonnes performances de vapeur et prolonger la durée de vie de votre fer à repasser (p. 14)	ÖNEMLİ: ----- Hızlı Kireç Çözme fonksiyonunun yanı sıra, ütünüzün ömrünü uzatmak için her ay bir kez kireç temizleme işlemini uygulamanız gerekir (s. 17)

Kaynak metinde ilgili kullanım kılavuzunun “Bakım” bölümünde yer alan “ce fer à repasser est équipé d’un réservoir à calcaire intégré, qui collecte les particules de calcaire pendant le repassage. Le réservoir à calcaire n’est pas destiné à être enlevé par l’utilisateur. Les particules de calcaire sont évacuées du fer à repasser durant le processus de détartrage” tümcelerinin erek metinde çıkartıldığı görülmüştür. Söz konusu tümceler erek dile birebir çevrildiğinde ütüde kireç kalıntılarını toplayan bir kireç haznesinin bulunduğu, bu haznenin kullanıcı tarafından çıkarılmaması gerektiği ve temizleme işlemi sırasında kireç kalıntılarının üründen tahliye edildiğine ilişkin bir dizi bilgi içermektedir. Bu bilgiler ürünün teknik özellikleri yanı sıra kullanıcının dikkat etmesi gereken konuları da içerdiği anlaşılmaktadır. Ancak bunların erek metinde çıkartıldığı gözlenmiştir. Metnin devamında yer alan son tümce de ise “pour maintenir de bonnes performances de vapeur” ifadesinin erek metine yansıtılmadığı tespit edilmiştir. “Yüksek buhar çıkarma gücü sağlamak” şeklinde aktarılabilecek olan bu ifadenin erek metinde çıkartıldığı, dolayısıyla bir çıkarma işleminin de bu tümcede yapıldığı belirlenmiştir. Buradan ürünün bakımıyla ilgili erek kitleye eksik bilgi aktarımının söz konusu olduğu söylenebilir.

Sonuç

Araştırma kapsamında incelenen Philips marka Fransızca kullanım kılavuzunun erek dil Türkçeye çevirileri incelenmiştir. Buna göre çevirmenin kaynak dil odaklı ödünçleme ve birebir; erek dil odaklı değiştirme, yer değiştirme, açıklama ve çıkarma stratejilerini kullandığı tespit edilmiştir. Özellikle değiştirme stratejisinin hem dil düzeyine hem de çeviri işlemlerine olan etkileri belirgin bir biçimde görülmüştür. Söz gelimi kaynak metindeki “Veuillez lire” ifadesi erek metine “Lütfen okuyun” olarak aktarılmıştır. Çevirmenin kaynak dilde dilek-istek kipi (le mode subjonctif) ile yapılandırılan ifadeyi erek dile “okuyun” biçimindeki aktarımı kullanım kılavuzunun açık ve kesin bir biçimde okunması gerektiğine dikkat çekmektedir. Ayrıca, bu durum çevirmenin kaynak dile özgü olan bir ifadeyi erek dil ve kültürün olanakları ölçüsünde değiştirdiğini de gösterir niteliktedir. Genel olarak, söz konusu kullanım kılavuzunun erek dilde işlevsel bir biçimde kullanılabilmesi için birden çok çeviri stratejisinin uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çeviri metnindeki Fransızca kökenli “optimum” sözcüğünün erek dilde kabul gören bir sözcük olduğu için kullanıcı tarafından

kolay anlaşılır olduğu açıktır. Aynı şekilde “bouton spray” “spreyleme düğmesi”, “curseur de vapeur” “buhar düğmesi” ve “gâchette vapeur” “buhar püskürtme düğmesi” gibi teknik terimler de açık ve anlaşılır ifadeleri içermektedir. Ancak kullanım kılavuzları kimi zaman ilgili cihaza yönelik anlaşılması zor yabancı ve teknik terimleri de içerebilmektedir. Bu durumda çevirmenin kaynak dildeki özel alan terimcesi hakkında bilgi sahibi olması ve bunu erek dile doğru bir biçimde aktarması metnin anlaşılabilirliği ve işlevselliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Bir ürünü çalıştırma, kullanma ya da o ürünün bakımı ve onarımı ile ilgili bilgi almak söz konusu olunca yapılan bazı çıkarma işlemlerinin kullanım kılavuzunun işlevini tam olarak yerine getirememesine yol açacağı söylenebilir. Söz gelimi, kullanım kılavuzunun “temizlik ve bakım” bölümünde yer alan “ce fer à repasser est équipé d’un réservoir à calcaire intégré, qui collecte les particules de calcaire pendant le repassage. Le réservoir à calcaire n’est pas destiné à être enlevé par l’utilisateur. Le réservoir à calcaire n’est pas destiné à être enlevé par l’utilisateur. Les particules de calcaire sont évacuées du fer à repasser durant le processus de détartrage” ifadesinin erek metine aktarılmadığı tespit edilmiştir. Çevirmenin bu kararı, üretici ya da aracı firmanın talebi doğrultusunda alınmış olabilir. Ancak bilinçli bir şekilde de olsa eksik sunulan bilginin, ürünün işlevsel kullanımı açısından sorunlara yol açacağı öngörülmektedir.

Bu çalışma ile kullanım kılavuzlarının basit bir aktarım süreci olmadığı, yapılan çeviride çevirmen kararlarının etkin olduğu kadar başka unsurların da belirleyici olabileceği öngörülmüştür. Çevirinin sınırları olmadığını kullanımlık bir metin türü olan bir kullanım kılavuzu üzerinden göstermeye gayret ettiğimiz çalışmanın çeviribilim ile ilgilenen bireylere, çevirmenlere ve çevirmen adaylarına farklı bir bakış açısı sunması açısından faydalı olması ümit edilmektedir. Daha farklı kullanımlık metinler üzerinden yapılacak olası çalışmaların mevcut çalışmayı tamamlaması ve çeviribilim alanına katkı sağlaması yönünden faydalı olacağı da düşünülmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declare no conflict of interest.

Financial Support: The author declared that they received no financial support for this study.

Kaynaklar

- Adam, J-M. (2001). Types de textes ou genres de discours ? Comment classer les textes qui disent de et comment faire? *Langages*, (141), 10-27.
- Berk, Ö. (2005). *Kuramlar ışığında açıklamalı çeviribilim terimcesi*. Multilingual.
- Chartier, D. (2012). *Traduction. Histoire, théories, pratiques*. Presses Universitaires du Mirail.
- Delisle, J. (2001). *Çeviri yöntemleri için söylem çözümlemesi*. (J. Ü. Derkunt, Çev.). Marmara Üniversitesi.
- Demirel, M.V. & Kerimoğlu, C. (2015). Türkçe dilbilgisi öğretiminde kip. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(3), 1268-1289.
- Durmaz Hut, A. & Ünsal, G. (2017). Çeviride farkındalık geliştirmede metin türlerinin önemi. *International Journal of Language Academy*, 5(8), 78-91.
- Erkan, M. (2016). Türkçede kısaltmalar ve bu alandaki çalışmalar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 161-169.
- Erkul, R. (2004). *Cümle ve metin bilgisi*. Anı.
- Eruz, S-E. (2008). *Akademik çeviri eğitimi çeviri amaçlı metin çözümlemesi*. Multilingual.
- Fontanet, M. (2006). La traduction des textes techniques : Le texte sous l’empire de l’extratextuel. D. Blampain, Ph. Thoiron & M. Van Campenhoudt (Ed.). In *Mots, termes et contexte* (pp. 309-316). Archives Contemporaines.
- Gökdayı, H. (2011). *Türkçede kalıp sözler*. Kriter.

- Göktürk, A. (2023). *Çeviri: Dillerin dili*. (16. Baskı). Yapı Kredi.
- Günay, D. (2007). *Metin bilgisi*. Multilingual.
- İçel, D. (2017). *Fransızca sözcük bilgisi*. Delta Kültür.
- Jakobson, R. (1963). *Essais de linguistique générale*. Minuit.
- Keleşoğlu, N. (2014). Amaç ve araç olarak çeviri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 149-153.
- Kıran, Z. & Eziler Kıran, A. (2013). *Dilbilime giriş*. (4. Baskı). Seçkin.
- Korkmaz, İ. (2016). İşlevsel bir metin türü olarak kullanım kılavuzları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 21-36.
- Korkmaz, İ. (2019). Teknik çeviri eğitiminde terminoloji-çeviri edinci ilişkisi: Örnek bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (15), 328-341.
- Mete, Ş. (2014). *Okunuş ve anlamlarıyla hayatımızdaki kısaltmalar sözlüğü*. TRT Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- Nord, C. (2008). *La traduction : Une activité ciblée. Introduction aux Approches Fonctionnalistes*. Artois Presses Université.
- Odacıoğlu, M. C. (2011). *The translation of medical texts: A case study on Arthur C. Guyton and John E. Hall's Textbook of Medical Physiology*. Hacettepe Üniversitesi.
- Odacıoğlu, M. C. & Barut, E. (2018). Çeviri usul, strateji ve yöntemleri üzerine bir derleme. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 11(XXXIV), 1363-1392.
- Olmo-Cazeveille, F. (2017). Des textes scientifiques et techniques aux scénarios pédagogiques. *Synergies Europe*, (12), 141-158.
- Philips Azur GC4537 Kullanım kılavuzu. (t.y.). 15 Kasım 2024 tarihinde <https://www.kullanimkilavuzu.com.tr/philips/azur-gc4537/k%C4%B1lavuz?p=13> adresinden erişilmiştir.
- Philips Azur GC4537 Mode d'emploi. (t.y.). 15 Kasım 2024 tarihinde <https://www.modesdemploi.fr/philips/azur-gc4537/mode-d-emploi?p=11> adresinden erişilmiştir.
- Raková, Z. (2016). *Çeviri kuramları*. (Y. Polat, Çev.). Çevirmenin Yayını.
- Rey, A. (2013). *Le Robert pratique*. Dictionnaire Le Robert.
- Saraç, T. (1997). *Büyük Fransızca-Türkçe sözlük*. Adam.
- Sığircı, İ. (2016). Kullanım talimatlarının çevirisindeki yabancı terimlerin dilbilimsel açıdan incelenmesi. *Synergies Turquie*, (9), 15-26.
- Tahir Gürçağlar, Ş. (2021). *Çevirinin ABC'si*. (5. Baskı). Say Yayınları.
- Tepeli, Y. & Börekçi, M. (2019). Kullanımlık metin oluşturmada eş biçimlilikten/adlılıktan ve çok anlamlılıktan yararlanma. *Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (66), 261-280.
- Tok, Z. (2017). Kullanım kılavuzlarının teknik çeviri açısından incelenmesi. *Ulakbilge*, 5(12), 931-944.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Düşme. *Güncel Türkçe sözlük*. 30 Kasım 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Emir kipi. *Güncel Türkçe sözlük*. 30 Kasım 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Optimum. *Güncel Türkçe sözlük*. 30 Kasım 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Terim. *Güncel Türkçe sözlük*. 30 Kasım 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Ünsal, G. (2019). Haber dili ve çevirisi. *International Journal of Language Academy*, 7(2), 40-55.
- Vardar, B. (1978). *Dilbilim açısından çeviri, bağlam*. İstanbul Üniversitesi.
- Vinay, J. P. & Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. J-C. Sager & M-J. Hamel (Ed.). John Benjamins.